

ניסוי זני עגבניות בשטח פתוח - כיכר-סדום

יורם צביאלי - שה"מ - לשכת הדרכה נגב

עומר זיידאן - שה"מ - המחלקה לירקות

עמי מדואל, ישראל צברי - ערבה תיכונה וצפונית

עגבניות שטח פתוח הינם גידול ותיק "מסורתי" בערבה, בהיקף של כ-2000 דונם. תקופת הגידול נמשכת מחודש ספטמבר ועד מרץ - אפריל. עם השנים חלה עליה באיכות הזנים וברמת הביצוע החקלאי. הזנים המקובלים היום בגידול הינם:

לשתילה המוקדמת - פק' 38, פק' 68, פק' 47. לאמצע העונה, הזן שהולך ותופס את מירב השטח הוא 5656. זנים אחרים הינם הזן הותיק 837 וכן ב"ר 81 וב"ר 84 (האחרון בכיכר-סדום). זנים חדשים בשטחים מצומצמים 6353 ו-5910. לגידול מאוחר הזן 4127.

שני נגעים עיקריים הקיימים היום בגידול עגבניות בשטח פתוח, הם ריקבון צוואר הכתר (פוזריום קראון רוט) ווירוס צהבון האמיר. הטיפולים המקובלים הננקטים הינם חיטוי בהכנת השטח במתיל ברומיד למניעת הפוזריום ומחלות קרקע אחרות וריסוסים תכופים נגד כנימות עש הטבק המעבירות את הוירוס.

טיפולים כימיים או כימיים משולבים עם סולריים לגבי קראון רוט, גם כשהם מבוצעים בקפדנות, אינם נותנים פתרון מלא לבעיות אלו. בנוסף, יש לציין את המגמה המתחזקת של הפחתת השימוש בחומרי הדברה. זנים עמידים עשויים להיות פתרון מסוג אחר ואכן, מושקע בשנים האחרונות

מאמץ מחקרי לכיוון הטיפול של זנים אלו.

במטרה להכיר זנים חדשים העמידים או סובלנים ליורוס צהבון האמיר ולפוזריום קראון רוט וללמוד את פוטנציאל היבול ואיכות הפרי, נשתל בסתיו 1992 ניסיון בתחנת הניסיונות של מו"פ ערבה בכיכר סדום.

נבדקו 4 זנים במבחן ב-4 חזרות ו-18 בתצפית. הניסוי נשתל בתאריך 2/10/92.

הקטיף החל בסוף חודש דצמבר, נערכו 6 קטיפות בתאריכים 26/12/92, 12/1/93, 24/1, 6/2, 14/2, 5/3. הפרי מוין בהתאם למדדים וסוגי האיכות המקובלים במיון עגבניות לשוק המקומי.

מבין זני הניסוי בלטו לטובה באיכותם זני הביקורת 5656, 5910 ו-6353. הם לא נבדלו ביניהם ביבול.

מבין זני התצפית, יש לציין לטובה את הזן AR13 (וולקני) בעל פרי עגול "דמוי חממה" ואת הזנים 326, 325, FA 322 (פקולטה) שלושתם זנים בעלי עמידות לפוזריום קראון-רוט.

מוצע לבדוק שוב זנים אלו במבחן מסודר בעונה הבאה ואף לנסותם בחלקות תצפית בשטח מצומצם אצל חקלאים.